

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา

กองทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2

ตำบลสูงเนิน อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

นางสาวสายใจ อ่อนสูงเนิน

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

นางสาวสายใจ อ่อนสูงเนิน : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา,
กองทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. หนึ่ง เคียอำรุง, 153 หน้า

สารนิพนธ์ฉบับนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ที่ 2 ตำบลสูงเนิน อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน ธันวาคม 2544 จนถึงเดือนกันยายน 2545

โครงการกองทุนหมู่บ้าน แต่ละหมู่บ้านจะมีวัตถุประสงค์คล้ายกัน คือ การทำให้โครงการบรรลุ วัตถุประสงค์ตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จตลอดจนจุดอ่อนที่ควรปรับปรุง แก้ไข เป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่ ความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน รวมทั้งช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจของประเทศใน อนาคต

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านสระเพลง พบว่าได้ปฏิบัติตามที่รัฐบาลมีนโยบายที่จะ พัฒนาและส่งเสริมความเข้มแข็งของหมู่บ้าน โดยการจัดสรรเงินให้เป็นกองทุนหมู่บ้าน จำนวนหมู่บ้าน ละ 1 ล้านบาท ช่วยให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม มีการสร้างรายได้ การสร้างอาชีพ พัฒนา คุณภาพชีวิตให้ทุกคนในหมู่บ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีและมีชีวิตที่เป็นสุข ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านให้ สามารถบริหารจัดการเงินกองทุนด้วยตนเอง ตามคำกล่าวที่ว่า “เงินทุนหมุนเวียน กู้แล้วคืน เพื่อการ พัฒนาที่ยั่งยืน ให้ผู้อื่นได้กู้ต่อไป”

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....นางสาวสายใจ อ่อนสูงเนิน
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. นิ่ง เดียอู๋รุ่ง)

กรรมการสอบ

(อาจารย์กลมลักษณ์ เทียมไรสง)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

(รองศาสตราจารย์ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

๙ ๓๑.๓. ๒๕๔๕

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. ๒๕๔๕

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคล และกลุ่มบุคคล ต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิ เช่น

- รองศาสตราจารย์ ดร. หนึ่ง เตียอำรุง อาจารย์ที่ปรึกษา
- อาจารย์กมลลักษณ์ เทียมไรสง อาจารย์นิเทศ
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข ดร. พัฒนา กิตติอาษา และ
คณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการสำนักวิชาเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการ
- นายอำเภอเมือง พัฒนาการอำเภอเมือง
- ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 ที่ให้ข้อมูลและ
อำนวยความสะดวก และขอขอบคุณพี่น้องในหมู่บ้านสระเพลงที่ได้ให้ความ
อนุเคราะห์ต่าง ๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษา
เป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

สายใจ อ่อนสูงเนิน

สิงหาคม 2545

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
หน้าอำนวยการ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. หลักการและเหตุผล.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	2
3. กรอบความคิดทฤษฎี.....	3
4. วิธีดำเนินการ.....	3
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ.....	4
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	5
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	5
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544.....	7
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	7
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	8
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านสระเพดง.....	9
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสระเพดง.....	11
7. หลักการประเมินโครงการแบบชีพพ์โมเดล.....	12

สารบัญ

หน้า

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	14
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ.....	17
1. วิธีการประเมินโครงการ.....	17
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	18
3. ตัวแปรและตัวชี้วัด.....	19
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน.....	25
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	27
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	28
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ.....	29
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน.....	29
2. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม.....	32
3. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์การทำสารนิพนธ์.....	36
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	40
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	40
2. ผลการดำเนินการ.....	42
4. อภิปรายผล.....	44
5. ข้อเสนอแนะ.....	46

บรรณานุกรม

ภาคผนวก ก

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

สืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ลดค่าเงินบาทภายในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ.2541 ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ เกิดภาวะข้าวขาดแคลน ประชาชนอดอยาก ไม่มีงานทำ รายได้ลดลง รายจ่ายเพิ่มขึ้น บริษัทและห้างร้านต่างพากันปิดกิจการลง ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ซึ่งรัฐบาลชุดปัจจุบันโดยการนำของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้ตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้จึงจัดให้มีโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองขึ้นมาเพื่อเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรมในระดับรากหญ้า โดยมีสาระสำคัญประการหนึ่งว่า การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นรูปธรรมให้ได้ผลชัดเจนและรวดเร็ว ด้วยมั่นใจว่าจะช่วยลดปัญหาความยากจนและนำไปสู่การสร้างรายได้ให้กับประชาชนคนไทยโดยที่รัฐบาลเป็นผู้ลงทุนทางสังคมเป็นการสร้างและกระจายโอกาสให้แก่ชีวิตของประชาชน ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้หมู่บ้านและชุมชนเกิดการรวมกลุ่มเพื่อการเรียนรู้¹ โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนให้เป็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม และเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและการบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเองเพื่อสร้างศักยภาพและเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน

¹ บทความจากหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 4 มกราคม พุทธศักราช 2545

ภายในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นระบบเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต²

เมื่อหมู่บ้านสระเพลงได้รับเงินจัดสรรจากทางรัฐบาลก็จะเริ่มดำเนินการปล่อยเงินกู้ พิจารณาเงินกู้ให้กับสมาชิกเพื่อนำไปใช้จ่ายตามโครงการที่สมาชิกขอมาและให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านสระเพลง ดังนั้นเพื่อเป็นการประเมินตรวจสอบโครงการถึงความเข้มแข็งและเจริญก้าวหน้าของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนว่าเป็นอย่างไร ถูกต้องตามวัตถุประสงค์และนโยบายของรัฐบาลหรือไม่ เงินที่ได้รับการจัดสรรมานำไปใช้แล้วเกิดประโยชน์สามารถยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนได้มากน้อยเพียงใด พร้อมทั้งวิเคราะห์ถึงจุดเด่น จุดด้อย โอกาสและข้อจำกัดต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนั้นจึงต้องมีกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งเกิดขึ้น คือ การประเมินโครงการเพื่อให้ทราบถึงความเป็นไปได้และผลกระทบเมื่อมีโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเกิดขึ้น

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อให้ทราบถึงการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านสระเพลงให้มีความยั่งยืน โดยเงินกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาทยังคงอยู่
2. เพื่อให้ทราบถึงความเข้มแข็ง สามัคคี มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมมือ ร่วมใจ ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างดีที่สุด
3. เพื่อให้ทราบถึงศักยภาพความเข้มแข็งในการปกครองท้องถิ่นภายในหมู่บ้านสระเพลงและเพื่อประเมินศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของชาวบ้านในหมู่บ้านสระเพลง
4. เพื่อให้ทราบถึงการส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบอาชีพของตนเองและสร้างรายได้ของชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
5. เพื่อให้ทราบถึงการกู้เงินกองทุนไปลงทุนประกอบอาชีพเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและครอบครัว

² คู่มือนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการจัดการและการประเมินโครงการ

6. เพื่อทราบถึงผลกระทบด้านต่าง ๆ ที่มีต่อการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของหมู่บ้านสระเพลง

3. กรอบความคิดทฤษฎี

การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกสำหรับการตัดสินใจ โดยมีแนวความคิดพื้นฐานคือ

3.1 การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินการ ประเด็นปัญหาและความเหมาะสมของโครงการ

3.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการดำเนินการโครงการ

3.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการที่จะใช้ข้อมูลในการพัฒนา แก้ไขปรับปรุงให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

3.4 การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบกับผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการรวมทั้งการพิจารณาในประเมินของชุมชน เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

4. วิธีดำเนินการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ “ซีพีพีโมเดล” (CIPP Model) เข้าช่วยในการประเมินด้านต่าง ๆ ดังนี้ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตโดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อที่จะใช้ในการประเมินโครงการ คือ การศึกษาถึงปัญหาของกองทุนที่เกิดขึ้น ความเข้มแข็งของหมู่บ้านสระเพลง ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกองทุนหมู่บ้านสระเพลง

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาทำความเข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของรัฐบาล
2. ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2

3. ประยุกต์แนวคิดของสตีฟเฟลปป์ในการวิเคราะห์ข้อมูลของกองทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 พร้อมทั้งทำการกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

4. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

5. ประมวลสังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการทราบ

6. สรุปผล ข้อเสนอแนะ เพื่อการจัดการกองทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 ที่มีประสิทธิภาพในอนาคตต่อไป

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้านสระเพลง

2. หมู่บ้านสระเพลงมีความเข้มแข็งในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน

3. ได้ทราบถึงลักษณะของสมาชิกที่กู้ยืมเงิน ไปลงทุนแล้วชำระเงินคืนพร้อมดอกเบี้ยคืนได้ทั้งหมด เป็นผลให้กองทุนหมู่บ้านสระเพลงมีความเข้มแข็งและยังคงอยู่และสามารถปล่อยกู้เป็นทุนหมุนเวียนได้ในปีต่อไป

4. เพื่อได้ทราบว่าประชาชนในหมู่บ้านมีความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน การจัดการ และบริหารเงินกองทุนในหมู่บ้านด้วยตนเอง

5. เพื่อทราบว่าประชาชนในหมู่บ้านมีความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมและความสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

6. การเกิดการพัฒนาอาชีพในหมู่บ้านสระเพลง สร้างรายได้ให้กับครอบครัว สามารถเลี้ยงครอบครัวได้ และสามารถแบ่งเบาภาระดอกเบี้ยอันเกิดจากการกู้ยืมเงินของนายทุน

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและหลักวิชาต่าง ๆ ที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้นำมาเขียนในบทที่ 2 นี้ เป็นหลักวิชาและเอกสารที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ ได้ประมวลจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลอื่น ๆ เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้จัดทำสารนิพนธ์ ได้นำเนื้อหาสาระและหลักวิชาด้านการประเมินที่นำมาใช้ในการประเมินครั้งนี้ มีความถูกต้องและสมเหตุสมผลในหลักวิชาการ ด้านเนื้อหาสาระและประเด็นเทคนิคการประเมินดังกล่าว มีดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2545
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านสระเพลง
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสระเพลง
7. หลักการประเมินโครงการ แบบชิพโมเดล (CHIP Model)
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายของรัฐบาลซึ่งมี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง กองทุน 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ บริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียน ในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง (รายละเอียดดูในภาคผนวก ก)

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.2.1 กระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการเป็นไปตามระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และวิธีการที่หมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนดไว้

1.2.2 คุณสมบัติกรรมการตามระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

1.2.3 ความรู้ ประสิทธิภาพ และความมั่นใจในการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุน

1.2.4 มีระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานกองทุน

1.2.5 การมีส่วนร่วมในการจัดการกองทุน

1.2.6 สมาชิกมีการปฏิบัติตามระเบียบอย่างครบถ้วน

1.2.7 มีการเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1.3.1 เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

1.3.2 ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารการเงินทุนของตนเอง

1.3.3 เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่ม ในการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ รวมทั้งส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.3.4 กระตุ้นเศรษฐกิจ ในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

1.3.5 เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ระเบียบนี้ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในด้านต่าง ๆ

หมวด 1 เป็นข้อความทั่วไป

หมวด 2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หมวด 3 คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หมวด 4 คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับ

จังหวัด

หมวด 5 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หมวด 6 กองทุนและสมาชิกกองทุน

หมวด 7 การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หมวด 8 การทำบัญชีและการตรวจสอบ (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ก)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เห็นควรมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อให้มีอำนาจ และหน้าที่รับผิดชอบในการวางนโยบาย และแผนงานในการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนดังกล่าว เป็นไปอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ก)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

ระเบียบนี้เป็นการปรับปรุงแก้ไขระเบียบสำนักงานนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ก)

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสระเพลง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้ นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. กระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

1.1 จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุมจะต้องมีครัวเรือน 3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือน

ทั้งหมด

1.2 การเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสระเพลง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

1.3 วันที่เลือกคณะกรรมการกองทุน วันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2544

2. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 (รายละเอียดดูในภาคผนวก ก)

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจัดทำขึ้นเพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนรวมทั้งให้ข้อมูลรายละเอียดตามความเป็นจริงของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ให้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านและชุมชนเมือง เช่น จำนวนประชากรในหมู่บ้าน จำนวนครัวเรือน อาชีพของประชากร ผลผลิตของประชากร และรายได้เฉลี่ยของประชากร
2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เช่น
 - จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมการประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - วิธีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - วันที่มีการเลือกคณะกรรมการ
 - เงินทุนหมู่บ้าน
 - คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ร่วมกันประเมินประสิทธิภาพในการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - รายชื่อของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้ทรงคุณวุฒิ และที่ปรึกษาของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

3. การเตรียมความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- ระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- ระเบียบข้อบังคับ มีข้อกำหนดในเรื่องต่อไปนี้แล้วหรือไม่
- วิธีการกำหนดระเบียบข้อบังคับ กำหนดขึ้นโดยใคร

4.ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- จำนวนกลุ่ม และองค์กรชุมชนภายในหมู่บ้าน
- ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีสมาชิกแล้ว

- จำนวนเงินที่สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในรูปแบบของการถือหุ้น การออม ค่าธรรมเนียม เงินบริจาค และเงินให้เปล่า
- การเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารออมสิน หรือ ธกส.
- หมู่บ้านและชุมชนเมือง มีความร่วมมือ หรือเชื่อมโยงในการพัฒนากับหมู่บ้านและชุมชน หรือเครือข่ายอื่นนอกหมู่บ้าน และชุมชนเมืองหรือไม่

5. แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อได้รับการสนับสนุนเป็นวงเงินไม่เกิน 1 ล้านบาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

6.วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง (รายละเอียดดูในภาคผนวก ก)

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านสระเพลง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสระเพลง มีดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้ง

หมู่บ้านสระเพลง หมู่ที่ 2 ตำบลสูงเนิน อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

2. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

- 2.1 เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
- 2.2 เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากเงินสัจจะ และเงินรับฝาก
- 2.3 เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
- 2.4 เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม 4 ประการคือ
 - เป็นคนมีความซื่อสัตย์
 - เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว
 - เป็นคนไม่มัวเมาในสิ่งอบายมุข
 - เป็นคนรู้จักสามัคคี
- 2.5 เพื่อพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม 4 ประการคือ
 - เป็นคนเก่งเรียน ใฝ่หาความรู้ใหม่ ๆ
 - เป็นคนเก่งคิด คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา
 - เป็นคนเก่งงาน ขยันการทำงาน และมีความรับผิดชอบหน้าที่การงาน
 - เป็นคนเก่งคน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อทุก ๆ คน

3. แหล่งที่มาของกองทุน

- 3.1 เงินที่ได้รับจัดสรรจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 1 ล้านบาท
- 3.2 ดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน
- 3.3 ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
- 3.4 เงินฝากตั้งจะและเงินรับฝาก
- 3.5 เงินค่าหุ้น
- 3.6 เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
- 3.7 เงินหรือทรัพย์สินอื่นๆ ที่กองทุนได้รับ โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพัน หรือภาระติด

พันอื่นใด

4. คุณสมบัติของสมาชิก

- 4.1 เป็นผู้ที่พักอาศัยหรือพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านสระเพลงเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือนก่อนการจัดตั้งกองทุน
 - 4.2 เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุน และสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน
 - 4.3 เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
 - 4.4 เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก
 - 4.5 อดทน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
- มีเงินฝากตั้งจะ และถือหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้นแต่ต้องไม่เกิน 1 ใน 5 ของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน

5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

- 5.1 ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน
- 5.2 ผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 3 สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนได้เดือนละ 1 ครั้ง โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคลและกลุ่มหรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัครสมาชิก
- 5.3 คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม

เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณาคุณสมบัติตามข้อ 3 และเห็นสมควรรับบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิก จะแจ้งบุคคลนั้นให้ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าหุ้น และเงินฝากสัจจะภายใน 3 วัน นับจากที่ได้รับแจ้งให้เข้าเป็นสมาชิก

6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก ตามเหตุต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

6.1 ตาย

6.2 ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน

6.3 วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ

6.4 ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของผู้ร่วม

ประชุม

6.5 จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด

6.6 จงใจบิดเบือนความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก

6.7 นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้รับอนุมัติไว้

6.8 มีลักษณะ และหรือคุณสมบัติไม่ตรงกับข้อ 3 (รายละเอียดดูในภาคผนวก ก)

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสระเพลง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. การอนุมัติเงินกู้สมาชิกที่มีความประสงค์และขอกู้เงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงินจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน เช่น นำไปเพื่อพัฒนาอาชีพและรายได้ การสร้างงาน เพิ่มรายได้ บรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน

2. ลักษณะโครงการสมาชิกสามารถยื่นขอได้ตามข้อ 1 ต้องมีลักษณะและคุณสมบัติ คือ คุณสมบัติตามโครงการที่สามารถดำเนินการได้จริง มีความเป็นไปได้ในการตลาดและสามารถเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

3. วงเงินตามข้อ 1 จะให้กับสมาชิกรายหนึ่งในวงเงินไม่เกิน 20,000 บาท ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่า 50,000 บาท คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะต้องเรียกประชุมสมาชิก เพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่ง

ต้องไม่เกิน 20,000 บาท ในกรณีครัวเรือนมีสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมากกว่า 2 คน ขึ้นไป คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านพิจารณาได้ไม่เกิน 2 ราย เว้นแต่กรณีเหตุฉุกเฉิน

4. การดำเนินงานตามโครงการที่ขอกู้ สมาชิกจะต้องดำเนิน โครงการที่ขอกู้ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

5. การทำสัญญาเงินกู้ทุกประเภทต้องมีการทำสัญญาไว้กับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในกรณีที่สมาชิกเสียชีวิต ต้องให้สามี - ภรรยา หรือบุตร รับสภาพหนี้

6. หลักประกันเงินกู้ต้องให้สมาชิกจำนวน 2 คน เป็นผู้ค้ำประกัน แต่ต้องเป็นสมาชิกค้ำประกันได้

7. การชำระเงินกู้ เงินชำระหนี้สำหรับเงินกู้กำหนดไว้ดังนี้

7.1 ให้ผู้กู้ส่งเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายใน 1 ปี โดยให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านชำระหนี้ที่ธนาคารออมสิน สาขาสูงเนิน ด้วยตนเอง แล้วนำหลักฐานการชำระหนี้มามอบให้กับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

7.2 หากสมาชิกผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินต้นที่กู้พร้อมดอกเบี้ยตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาผู้กู้ ผู้กู้จะต้องเสียค่าปรับตามจำนวนที่ระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านที่กำหนดไว้

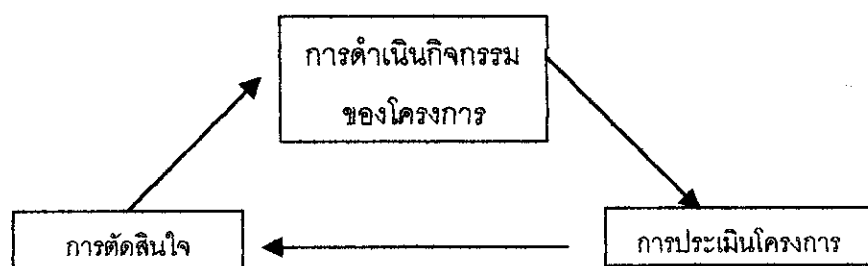
8. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 5 บาทต่อปี

9. ในกรณีผู้กู้ผิดสัญญาเงินกู้ต้องเสียเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 0.5 บาทต่อวัน เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตผ่อนชำระหนี้จากคณะกรรมการกองทุน³ (รายละเอียดดูในภาคผนวก ก)

7. หลักการประเมินโครงการแบบชีพพีโมเดล (CIPP Model)

การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกสำหรับการตัดสินใจ โดยมีแนวความคิดพื้นฐาน คือ

³ ระเบียบกองทุนหมู่บ้านสระบุรี หมู่ 2 ตำบลสูงเนิน อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

ความคิดพื้นฐานการประเมินของสตัฟเฟิลบีม

ได้จำแนกขั้นตอนของการประเมิน เป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนด หรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศเพื่อนำเสนอผู้บริหาร

สตัฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบของการประเมิน ว่า รูปแบบการประเมินแบบซีฟ (CIPP Model) ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่ประเมินซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการประเมินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยี และแผนการของการดำเนินโครงการ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้ดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

นอกจากนี้ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมินดังนี้

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planing Decisions) เป็นการตัดสินใจเพื่อใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำมาใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการ

2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้น ที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงานและขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ

3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decision) เป็นการตัดสินใจเพื่อใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ ล้มเลิก หรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนให้เป็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม และเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

⁴ ชุดวิชาการประเมินเพื่อการพัฒนา หน้าที่ 89 - 91

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุนรับการจัดสรรโอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้วหรือที่ชุมชนที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นภารกิจที่ต้องมีการดำเนินการสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงเห็นสมควรให้มีการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาเพื่อการศึกษาหลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา ซึ่งจะช่วยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้แก่ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับล่างอีกทางหนึ่ง และส่งเสริมให้นักศึกษาที่ต้องการพัฒนาบ้านเกิดมีโอกาสกระทำได้อีกทั้งบัณฑิตได้มีการยกระดับการศึกษาควบคู่กับการปฏิบัติงานในพื้นที่ ทั้งในส่วนของการศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย จัดทำหลักสูตร โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมทั้งการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ และผู้จบหลักสูตรจะได้รับ “ประกาศนียบัตรบัณฑิต” ซึ่งเป็นการ ประเมินบัณฑิตดังกล่าวทางนี้

การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องสร้างความรู้ การบริหารจัดการที่โปร่งใส การดำเนินงานเน้นสนับสนุนและช่วยแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของประชาชนมากกว่ายึดกฎระเบียบตายตัว จึงต้องแก้ไขระเบียบที่ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติจริง การติดตามช่วยแก้ไขปัญหแก่ชาวบ้าน การเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่คณะกรรมการกองทุน การพัฒนาตัวชี้วัดการบริหารแบบโปร่งใส เพื่อให้คณะกรรมการกองทุน ทุกระดับมีแนวทางพัฒนากลไกให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และการร่วมมือกับภาครัฐ ประชาคมทุกระดับร่วมเป็นกลไก ตรวจสอบให้กองทุนล้านบาทบริหารได้มีประสิทธิภาพเพื่อประชาชนจริง ๆ

ในส่วนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน ทำอย่างไรจะมีการช่วยเสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งในการเป็นผู้นำให้มากขึ้น ด้วยการร่วมกันวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและข้อจำกัดต่าง ๆ จากนั้นก็จัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแต่ละกลุ่มคน เช่น เรื่องการวิเคราะห์กิจกรรมที่แก้ปัญหาได้จริง การทำธุรกิจชุมชนเน้นเรื่องตลาด การเขียนโครงการและการวางแผนแบบมีส่วนร่วม

การบริหารจัดการแบบโปร่งใสตรวจสอบได้ การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งแบบสันติวิธี การประชุมชาวบ้านแบบสร้างสรรค์เป็นต้น

ระยะเวลาการคืนทุนเงินกู้ของสมาชิก 1 ปี ตามระเบียบ อาจจะไม่เพียงพอสำหรับผู้กู้ยืมไปลงทุนที่ต้องใช้เวลาในการคืนทุนเกิน 1 ปี เช่น กู้ไปซื้อวัว 2-3 ตัว ทำสวน ซึ่ง 1 ปี ยังไม่เห็นผลจึงไม่สามารถคืนได้แน่นอน

เงินกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท อาจจะทำให้เงินกองทุนอื่น ๆ ได้รับผลกระทบ กรรมการกองทุนอื่น ๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ไม่ต้องเปลี่ยนทุก 2 ปี อยู่ไปได้ตลอดแต่กรรมการกองทุนหมู่บ้านต้องมีการจับสลากออกทุก 1 ปี แม้จะเป็นได้ถึง 2 สมัย แต่เกรงว่าอาจจะทำให้ขาดประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

การจัดทำบัญชีเกรงว่าผู้ทำบัญชีมีความรู้น้อย ถึงแม้จะผ่านการอบรมแล้วก็ยังไม่แน่ใจว่าจะทำได้เพราะรูปแบบเข้าใจยากและมีความแตกต่างกับบัญชีที่ทำอยู่มากมีช่องการลงบัญชีมากกว่า 10 ช่อง

ถ้าสำหรับข้อเสนอแนะกรรมการกองทุนเป็นห่วงเรื่องการจัดทำบัญชี อาจเกิดการผิดพลาดได้ เพราะรูปแบบและวิธีการลงบัญชีค่อนข้างมาก มีหลายช่อง ไม่เหมือนกับบัญชีเงินกองทุนที่มีอยู่แล้ว อยากจะให้มีการปรับรูปแบบวิธีการให้ง่ายต่อชาวบ้านที่ไม่ได้เรียนหนังสือมากนัก เพราะส่วนใหญ่จะจบการศึกษาแค่ ป.4 พร้อมกันนี้น่าจะมีผู้ที่ทางราชการจ้างให้เข้ามาช่วยในเรื่องการจัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้าน รูปแบบของบัญชีน่าจะเป็นบัญชีของชาวบ้านที่คิดเองเหมือนกับบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์ที่ทำอยู่ และไม่น่าจะต้องใช้ระบบบัญชีของกรมบัญชีกลางที่สำคัญการกำหนดแนวทางของกองทุนขัดแย้งกับการปฏิบัติจริง โดยการบอกให้ชาวบ้านคิดเอง ทำเอง แต่มีหลายอย่างที่กำหนดให้ชาวบ้านทำ ดังนั้น อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนโดยจัดให้มีการประชุมหมู่บ้านที่ดำเนินการแล้ว มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

เนื้อหาสำคัญของบทที่ 3 ผู้จัดทำสารนิพนธ์จะนำเสนอรายละเอียดวิธีการดำเนินการประเมินโครงการ เนื้อหาหลัก ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อย่อยดังนี้ (1) วิธีการประเมินโครงการ (2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (3) ตัวแปรและตัวชี้วัด (4) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน (5) การเก็บรวบรวมข้อมูล (6) การวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดของหัวข้อย่อยแต่ละข้อจะปรากฏอย่างละเอียดดังต่อไปนี้

1. วิธีการประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านสระเพรง ช่วงเวลาวิจัยตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 ถึง เดือนกันยายน 2545 สารนิพนธ์นี้ใช้วิธีการและการดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้ (1) เน้นการวิจัยเชิงคุณภาพ (2) รายการ (บร.11) (3) การประเมินโดยชีพม์โมเดล (CIPP Model) โดยจะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1.1 การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินประสิทธิภาพโดยทั่วไปของหมู่บ้านสระเพรง ตามหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เช่น ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน วัฒนธรรมประเพณี โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติ ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มชาวบ้าน

1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบการบริหารจัดการและของหน่วยระบบกิจการของผู้กู้ เช่น นโยบายของรัฐบาล เงินกองทุน 1 ล้านบาท คณะกรรมการกองทุน การเตรียมความพร้อม การสร้างความเข้าใจ การประชาสัมพันธ์

1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของทั้งสองหน่วยระบบ คือหน่วยระบบบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้ เช่นการจัดทำระเบียบกองทุน การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน ระบบบัญชีกองทุน กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน การตรวจสอบการใช้เงินกู้ การจัดทำรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน การจัดสรรผลประโยชน์

1.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมด ที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะส่งเสริมผู้กู้ และหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย เช่น จำนวนสมาชิกกองทุน จำนวนผู้ได้เงินกู้ ยอดเงินให้กู้ จำนวนผู้ชำระคืนเงินกู้ตามกำหนดกอง

ทุน การใช้เงินตามวัตถุประสงค์ ทักษะคติของสมาชิกต่อกองทุน ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านสระเพรง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกประชากรในการศึกษาข้อมูล ได้แก่ 3 กลุ่มระบบ C, A, B โดยยึดประชากรที่เป็นตัวแทนของแต่ละระบบ ดังต่อไปนี้

2.1 ประชากรหน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านสระเพรง ได้แก่ คณะกรรมการกองทุน 14 คน สมาชิกส่วนที่ไม่ได้กู้จำนวน 81 คน สมาชิกที่กู้เงินไปประกอบอาชีพจำนวน 70 คน กู้ฉุกเฉินจำนวน 1 คนชาวบ้านทั่วไปที่ไม่ได้เป็นสมาชิก

2.2 ประชากรหน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย ณ ช่วงเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาสมาชิกผู้กู้จำนวน 70 คน แยกเป็นกลุ่มอาชีพ ดังนี้

2.2.1 การผลิตทางการเกษตร จำนวน 59 คน

2.2.2 ค้าขาย จำนวน 9 คน

2.2.3 การบริการ จำนวน 1 คน

2.2.4 กู้ฉุกเฉิน จำนวน 1 คน

2.3 หน่วยระบบ C บริบทของหน่วยระบบ ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านสระเพรง สภาพแวดล้อม วัฒนธรรมประเพณี ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มของชาวบ้าน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample or Sampling Group) ในการวิจัย หมายถึง กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นมาเป็นตัวอย่างเพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษาดังนั้น

กลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนของประชากรที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษา ผลการศึกษาที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างย่อมเป็นผลการศึกษาจากประชากรด้วย กลุ่มตัวอย่างต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. วิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชากร ผู้วิจัยทำการวิจัยโดยสุ่มจากจำนวนประชากรในหมู่บ้านสระเพรงตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ เช่น แยกตามกลุ่มอาชีพ อายุ เพศ

2. ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ต้องเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร จากการวิจัยเลือกสุ่มตัวอย่างจากประชากรในหมู่บ้านสระเพรง 50% ของครัวเรือนประชากรทั้งหมด ผู้ให้ข้อมูล คือ ประธานกองทุน รองประธานกองทุน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. คณะกรรมการกองทุน สมาชิกกองทุน สมาชิกผู้กู้เงินกองทุน ประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

3. ตัวแปรและตัวชี้วัด

ในการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านสระเพง ผู้วิจัยแบ่งตัวแปรออกเป็น 3 ตัวแปร โดยยึดหน่วยระบบในการวิเคราะห์ มีตัวแปรและตัวชี้วัดดังรายละเอียดต่อไปนี้

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประกอบด้วย 3 หน่วยระบบ ดังนี้คือ

1. หน่วยระบบ C คือ บริบทของหน่วยระบบ
2. หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้
3. หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย

ตัวชี้วัดที่จะประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านสระเพง มีดังนี้

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ตัว คือ

1. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ A (Context Indicator) คำว่า บริบท หมายถึง สภาพแวดล้อม ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านสระเพง แบ่งเป็น 2 ระดับ

1.1 บริบทระดับประเทศ เช่น สภาพของดิน ป่าไม้ สภาพศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น การทำมาหากินของประชากร ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ หรือตัวชี้วัดบริบทรอบนอก ประกอบด้วยตัวแปรต่อไปนี้

- 1.1.1 ความยากจนของประเทศ
- 1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
- 1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ
- 1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
- 1.1.5 ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน
- 1.1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท
- 1.1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ
- 1.1.8 อื่น ๆ

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น เช่น ภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน การทำมาหากินของชาวบ้านในหมู่บ้าน ตัวชี้วัดบริบทท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้

- 1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน
- 1.2.2 เศรษฐกิจและสังคมทั้งหมู่บ้าน

- 1.2.3 วัฒนธรรมประเพณี
- 1.2.4 โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติ
- 1.2.5 ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มของชาวบ้าน
- 1.2.6 ชาวบ้านตระเพลงเป็นหนี้รายทุนนอกระบบเป็นจำนวนมาก
- 1.2.7 ชาวบ้านจะมีที่ดินทำกินกันเป็นส่วนใหญ่

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้

- 2.1 นโยบายรัฐบาล ระเบียบ แนวทางปฏิบัติด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
- 2.2 เงินกองทุน 1 ล้านบาท
- 2.3 คณะกรรมการกองทุน
- 2.4 การประชาสัมพันธ์
- 2.5 การเตรียมความพร้อม สร้างความเข้าใจ
- 2.6 คณะอนุกรรมการระดับอำเภอที่เกี่ยวข้อง

3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้

- 3.1 การจัดทำระเบียบกองทุน
- 3.2 การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียนกองทุน
- 3.3 ระบบบัญชีกองทุน
- 3.4 กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน
 - 3.4.1 การรับสมัครสมาชิก
 - 3.4.2 การพัฒนาการเป็นสมาชิก
 - 3.4.3 ประเภทสมาชิก ได้แก่ รายบุคคล กลุ่มองค์กร
 - 3.4.4 การทำทะเบียนสมาชิก
 - 3.4.5 การฝากเงินสั่งจะ
 - 3.4.6 การเขียนโครงการเพื่อขอกู้เงินไปดำเนินกิจการ
 - 3.4.7 อาชีพของสมาชิกที่ขอกู้
- 3.5 กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน
 - 3.5.1 ขั้นตอนการขอกู้
 - 3.5.2 การคัดเลือกผู้กู้
 - 3.5.3 การโอนเงินให้ผู้กู้

3.5.4 การรับชำระหนี้

3.5.5 นำผลกำไรไปจัดสรร

3.6 การส่งเสริมการใช้เงินกู้

3.6.1 การแนะนำวิธีการทำธุรกิจ

3.6.2 การช่วยเหลือตลาด

3.7 การตรวจสอบการใช้เงินกู้

3.8 การจัดทำรายการและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน

3.9 การจัดสรรผลประโยชน์

4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่

4.1.1 จำนวนผู้กู้

4.1.2 ยอดเงินให้กู้

4.1.3 จำนวนสมาชิกกองทุน

4.1.4 จำนวนผู้ชำระคืนเงินกู้ตามกำหนด

4.1.5 ยอดเงินที่มีการชำระคืน

4.1.6 ดอกเบี้ยที่ได้รับจากการให้กู้

4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) ได้แก่

4.2.1 จำนวนผู้ที่ได้เงินกู้

4.2.2 จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน

4.2.3 การขยายกิจการของผู้กู้

4.2.4 การเกิดกิจการใหม่ ๆ ขึ้นในท้องถิ่น

4.2.5 สมาชิกไม่สามารถชำระเงินคืนตามระยะเวลาได้

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่

4.3.1 ทักษะคติของชุมชนต่อกองทุน

4.3.2 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง

4.3.3 ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย ประกอบด้วยตัว

ชี้วัด 4 ตัว คือ

1. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1.1 บริบทระดับประเทศ เช่น สภาพของดิน ป่าไม้ สภาพศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

การทำมาหากินของประชากร ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ หรือตัวชี้วัดบริบทรอบนอก ประกอบด้วยตัวแปรต่อไปนี้

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด

ย่อม (SMEs)

1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

1.1.5 ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

1.1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท

1.1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น เช่น ภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน การทำมาหากินของชาวบ้านใน

หมู่บ้าน ตัวชี้วัดบริบทท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

1.2.2 เศรษฐกิจและสังคมทั้งหมู่บ้าน

1.2.3 วัฒนธรรมประเพณี

1.2.4 โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติ

1.2.5 ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มของชาวบ้าน

1.3 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้

1.3.1 ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว

1.3.2 ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ

1.3.3 หนี้สินของครอบครัว

1.3.4 อาชีพหลักของผู้กู้

1.3.5 รายได้ของครอบครัว

1.3.6 ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ

1.3.7 สมาชิกในครอบครัว

1.3.8 สภาพความเป็นอยู่

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้

- 2.1 จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ
- 2.2 จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้
- 2.3 วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ
- 2.4 สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และวัตถุดิบในการประกอบอาชีพ
- 2.5 ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ
- 2.6 จำนวนแรงงาน

3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้

- 3.1 การดำเนินกิจการอย่างถูกต้องวิธี
- 3.2 การหาตลาดที่ดี
- 3.3 การหาวัตถุดิบที่ดี
- 3.4 การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน
- 3.5 การใช้จ่ายเงินกู้
- 3.6 การหาความรู้เพิ่มเติม

4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

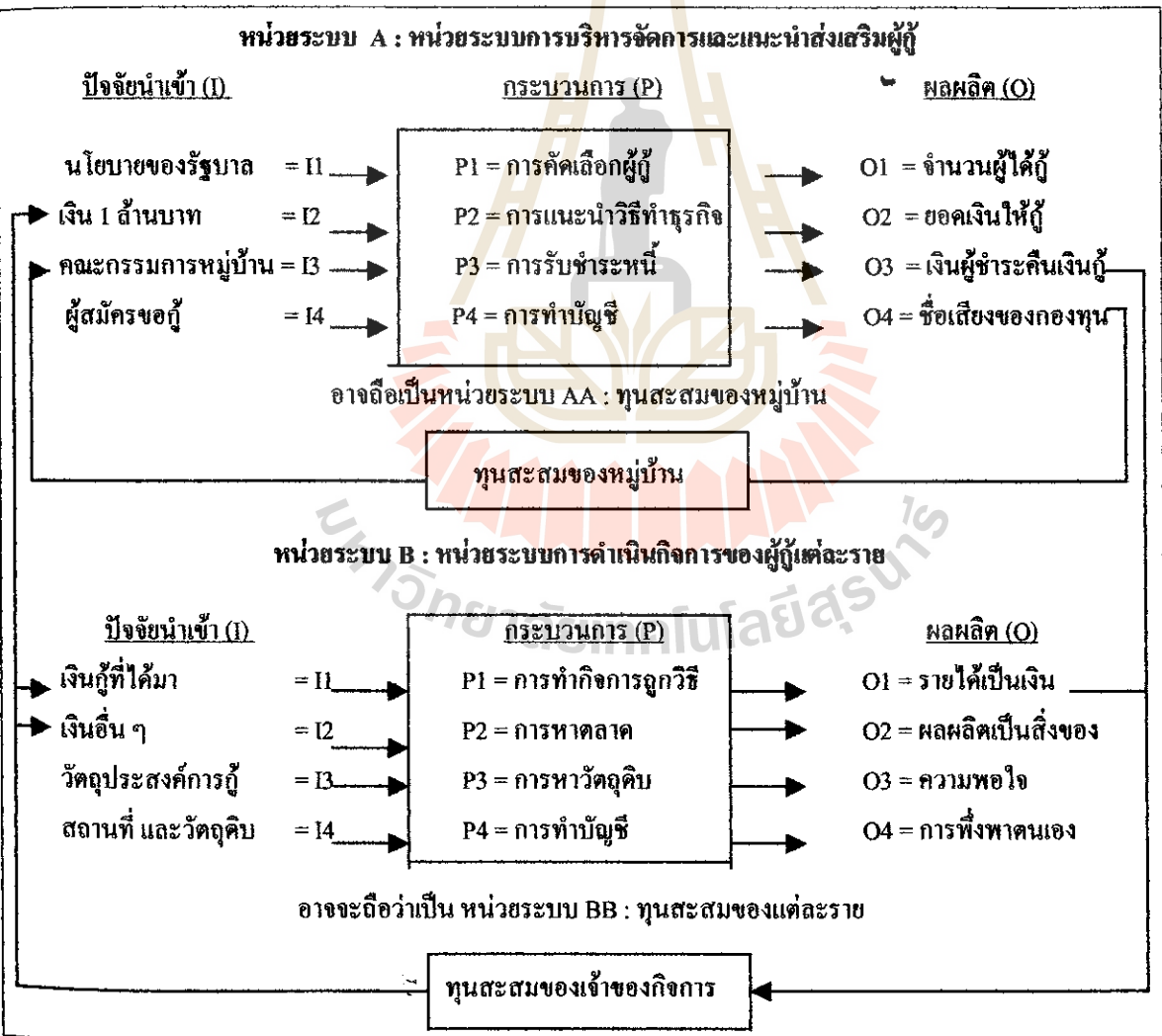
- 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่
 - 4.1.1 รายได้เป็นเงิน
 - 4.1.2 ผู้กู้ได้ผลผลิตแล้วนำไปจำหน่าย
- 4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)
 - 4.2.1 ผู้กู้ได้ขยายกิจการ
 - 4.2.2 ผู้กู้ได้ดำเนินกิจการด้วยประสิทธิภาพ
- 4.3 ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact)
 - 4.3.1 ผู้กู้มีการพึ่งตนเอง
 - 4.3.2 ผู้กู้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน
 - 4.3.3 การกลับคืนสู่ภูมิลำเนาเดิม

ตัวชี้วัดการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านสระเพื่องโดยภาพ

รวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้น มีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้กู้แต่ละรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้าน ดังนั้น เงินที่ผู้กู้ชำระคืนเป็นตัวชีวิตปัจจัยนำเข้าของระบบ A

ความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้าน ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะ หน่วยระบบ A ประสานความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้กู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จด้วย

แผนภาพแสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปของ “ชีพพีโมเดล”

หน่วยระบบ C : บริบทชุมชนหมู่บ้านสระเพลง

ประวัติและความเป็นมาของหมู่บ้าน

C1 - ประวัติศาสตร์

C2 - การขยายตัวของประชากร

C3 - การขยายตัวของชุมชน

ระบบนิเวศของหมู่บ้าน

C4 - ทำเลที่ตั้ง

C5 - อาณาเขตติดต่อ

C6 - ระบบสาธารณูปโภค

ระบบสังคมวัฒนธรรม

C7 - ผู้นำและการปกครอง

C8 - วัดและประเพณี

C9 - สุขภาพและอนามัย

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

ในการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านสระเพลง ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้ใช้เครื่องมือต่าง ๆ ดังนี้ เพื่อใช้ในการหาข้อมูล

1. บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนในหมู่บ้านสระเพลง)

- ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่ได้จัดเก็บไว้แล้ว คือ ข้อมูลมือสอง (Secondary Data) ได้แก่

1. กชช 2 ค
2. จปฐ.
3. เอกสารบรรยายสรุปข้อมูลหมู่บ้านสระเพลง
4. แผนที่หมู่บ้านสระเพลง

2. บร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน) ใช้ตัวอย่างประมาณ 50% ของครัวเรือนในหมู่บ้านสระเพลง

3. บร.3 (แบบรายงานความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง) ใช้ตัวอย่างประมาณ 50% ของครัวเรือนในหมู่บ้านสระเพลง)

กลุ่มตัวอย่าง

- กรรมการกองทุนหมู่บ้านสระเพลง
- ผู้นำชุมชน
- ประชาชนทั่วไปในชุมชน (ทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกของกองทุน)

4. บร.4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)

- รวบรวมจากเอกสารของกองทุนและสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุน

5. บร.5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีประชาคม การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

6. บร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีประชาคมกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

7. บร.7 (แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนคติของประชาชน)

8. บร.8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ SMEs)

9. บร.9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์) โดยสุ่มตัวอย่าง 50% ของครัวเรือนในหมู่บ้านสระเพลง

10. บร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้านสระเพลง)

11. บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณีของสมาชิกผู้กู้เงินกองทุน)

12. บร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน) ในกระบวนการของ AIC ในการวิเคราะห์แผนแม่บทชุมชน (รายละเอียดดูในภาคผนวก ก)

ในการดำเนินการ โครงการใด ๆ นั้น ผู้ปฏิบัติงานโครงการจะต้องทราบว่าโครงการที่ตนรับผิดชอบจะบรรลุวัตถุประสงค์ตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งตัวชี้วัดจะมีทั้งในส่วนแสดงถึงลักษณะในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

การกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านสระเพลง มีดังนี้

- 1.สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี
- 2.สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์
- 3.ชุมชนยกย่องคนทำดี
- 4.สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- 5.สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่ม
- 6.สมาชิกในชุมชนมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้
- 7.ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้ารักใคร่ปรองดองกัน
- 8.ในชุมชนมีการรวมตัวกลุ่มองค์กรประชาชน
- 9.ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนเป็นประจำ โดยประชุมหรือเสวนา
- 10.ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
- 11.ในชุมชนมีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม

12. ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิกในชุมชน

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านสระเพรง ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ต้องการความจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์ให้มากที่สุด โดยกระตุ้นให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงความรู้สึก หรืออาจจะแสดงความคิดเห็นทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความรู้สึกส่วนบุคคลมากขึ้น เป็นการสัมภาษณ์ตามหน่วยระบบ B คือการสัมภาษณ์ผู้รู้เป็นรายบุคคล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ตาม บร.11

2. การสังเกต (Observation) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยเข้าร่วมสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายตามโครงสร้างของพฤติกรรมที่ต้องการการสังเกตโดยที่กลุ่มเป้าหมายไม่รู้ตัว จะทำให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่ต้องการ แยกได้เป็น

1.1 การสังเกตโดยเข้าร่วมมีส่วนร่วมในชุมชน เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้ประเมินเข้าร่วมเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มเป้าหมาย แล้วดำเนินการเก็บข้อมูล (ตาม บร.11) โดยที่กลุ่มเป้าหมายรับทราบว่าตนเองกำลังถูกเก็บรวบรวมข้อมูล การกระทำดังกล่าวจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน

1.2 การสังเกตโดยบุคคลภายนอก ผู้วิจัยเป็นผู้การสังเกตโดยไม่ให้ผู้ถูกสังเกตรู้สึกว่าคุณถูกสังเกต เช่นการสังเกตการประกอบอาชีพของผู้ในแต่ละราย และบันทึกข้อมูลได้ทันที โดยใช้เครื่องมือแต่ละชนิดในการประเมิน

3. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่ได้จัดเก็บไว้แล้ว คือ ข้อมูลมือสอง (Secondary Data) ได้แก่

1. กชช 2 ค
2. จปฐ.
3. เอกสารบรรยายสรุปข้อมูลหมู่บ้าน
4. แผนที่หมู่บ้าน
5. แผนพัฒนา 5 ปี และรายปี

4. เวทีประชาคมตำบล เป็นเวทีสะท้อนความคิดเห็นและแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นของกองทุน โดยประธานกองทุนและคณะกรรมการกองทุน ร่วมกันประชุมปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันภายในตำบล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน ชุมชนหมู่บ้านสระเพลงมีการบริหารจัดการกองทุนที่ดี ทำให้ในหมู่บ้านของคนมีเงินหมุนเวียนดีขึ้น ทำให้ชุมชนมีการพัฒนาขึ้นตามไปด้วย สมาชิกผู้กู้เงินไปลงทุนทำธุรกิจทำให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มมากขึ้น มีเงินหมุนเวียนภายในครอบครัว

2. วิเคราะห์เชิงระบบ ได้แก่ ระบบ A, B, C

ระบบ A เป็นระบบการบริหารแหล่งเงินทุนให้ระบบ B ของผู้กู้แต่ละราย

ระบบ B เป็นระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย

ระบบ B จะกู้เงินกองทุนจากระบบ A เพื่อนำไปดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการแต่ละโครงการ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลตอบแทน แล้วนำส่งชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยให้กับระบบ A ซึ่งทั้ง 2 ระบบ คือ ระบบ A และ ระบบ B ทำให้ประชากรในชุมชน และสภาพทางเศรษฐกิจโดยทั่วไปของระบบ C (บริบทชุมชน) มีการพัฒนานำไปสู่คุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจของชุมชนให้ดีขึ้นตามนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุน 1 ล้านบ้าน

3. วิเคราะห์โดยการพิจารณาตัวแปรและตัวชี้วัดในแต่ละหน่วยระบบย่อย คือ ระบบ A, B, C ถ้ามีการบริหารจัดการที่ดีก็จะส่งผลให้กองทุนหมู่บ้านสระเพลงมีประสิทธิภาพและความเข้มแข็งในอนาคตต่อไป

4. วิเคราะห์นำเสนอผลสารนิพนธ์ ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ

บทที่ 4

ผลการประเมินบริบทชุมชน

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทท้องถิ่น

1.1.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

บ้านสระเพลง หมู่ 2 ตำบล สูงเนิน อำเภอ สูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ตั้งขึ้นมาตั้งแต่สมัยก่อนหรือราวปี พ.ศ. 2470 หรือประมาณ 100 ปี มาแล้ว และได้เล่าขานกันมาว่า ทุกวันคืน 15 ค่ำของทุกเดือน จะมีเสียงการละเล่นดนตรีรอบสระน้ำซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกของหมู่บ้าน ตั้งแต่นั้นมาจึงเรียกชื่อหมู่บ้านมาจนถึงทุกวันนี้ว่า “บ้านสระเพลง” (หมู่ที่ 2)

โดยส่วนใหญ่แล้วชาวบ้านจะมีอาชีพหลักคือ การทำนา ทำการเกษตร เป็นหลัก และเริ่มมีการขยายครอบครัวเพิ่มมากขึ้น ชาวบ้านส่วนใหญ่จะมีที่ดินทำกินกันประมาณ 20 ไร่ ต่อ 1 ครอบครัว ชาวบ้านอีกจำนวนหนึ่งไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง มี 100 ครอบครัว ที่ดินที่ยังไม่ได้เอกสารสิทธิ์จำนวน 40 ครอบครั้ว รวม 100 ไร่ โดยส่วนใหญ่จะทำนาหว่านมาตั้งแต่บรรพบุรุษ และเริ่มมาทำนา ดำกันเป็นส่วนใหญ่แล้ว และมีจำนวนประชากรทั้งหมด 1401 คน เป็นชาย 889 คน หญิง 512 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 267 หลังคาเรือน และมีโรงเรียนประจำหมู่บ้านสระเพลง 1 แห่ง มีครูทั้งหมด 11 คน และมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงประถมศึกษา ทั้งหมด 244 คน

1.1.2 การขยายตัวของประชากร

จำนวนประชากรของหมู่บ้านสระเพลงไม่มีการบันทึกไว้นานมาถึงปัจจุบันมีการขยายจำนวนครัวเรือนเพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีตจำนวนของประชากรในปัจจุบัน คือปี พ.ศ. 2544 จำนวนประชากร 1198 คน ชาย 686 คน หญิง 512 คน

ตารางการขยายตัวของประชากร ปี พ.ศ.2544

ประชากร	จำนวน N = 1,401	ร้อยละ
1 วัน - 3 ปี	120	8.56
3 ปี - 6 ปี	85	0.07
6 ปี - 12 ปี	130	9.28

ประชากร	จำนวน N = 1,401	ร้อยละ
12 ปี - 14 ปี	85	6.06
15 ปี - 18 ปี	115	8.20
18 ปี - 50 ปี	685	48.89
50 ปี - 60 ปี	86	6.13
60 ปีขึ้นไป	95	6.78
รวม	1,401	93.96

แหล่งที่มา : แบบรายงาน บร.1

1.1.3 สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศทั่วไปของหมู่บ้านสระเพลง มี 3 ฤดู คือ

ฤดูหนาว ภูมิอากาศเฉลี่ย 10 - 20 องศาเซลเซียส

ฤดูร้อน ภูมิอากาศเฉลี่ย 35 - 40 องศาเซลเซียส

ฤดูฝน ภูมิอากาศเฉลี่ย 30 - 37 องศาเซลเซียส

1.1.4 สภาพชุมชน

สภาพปัจจุบันทุ่งนาเหลือน้อย เพราะเนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่จะขายกันหมด และทำการถมเพื่อสร้างสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น ทำท่อระบายน้ำ ทำถนนในหมู่บ้าน และสร้างบ้านเรือน

ส่วนใหญ่แล้วสภาพดินในชุมชนจะเป็นดินร่วนปนทราย ป่าและพื้นที่สาธารณะ ป่าปัจจุบันไม่มี มีอยู่ในวัด โดยเป็นป่าช้าทั้งหมด โดยมีพื้นที่ 17 ไร่ 2 งาน

แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชน จะมีอยู่ 2 แหล่ง คือ สระน้ำบ้านสระเพลงและอ่างเก็บน้ำชลประทาน

อาชีพครั้งแรกทำการเกษตรเกือบทั้งหมด โดยการทำนาทำสวน และต่อมาเมื่อมีจำนวนประชากรเข้ามาอาศัยอยู่กันมากขึ้นจึงทำให้มีอาชีพค้าขายตามมา และการเป็นลูกจ้างบริษัทมากขึ้น

1.1.5 ระบบนิเวศชุมชน

หมู่บ้านสระเพลงจะมีระยะทางในหมู่บ้านประมาณ 200 เมตรจากตัวอำเภอ เข้าในหมู่บ้านมีระยะทางประมาณ 5 กิโลเมตร และมีพื้นที่ติดต่อกับเคียง 3 หมู่บ้าน คือ หมู่บ้านสุขาวดี หมู่ 8 หมู่บ้านคอนกอก หมู่ 6 และหมู่บ้านหนองหินตั้ง หมู่ 12 คิดทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 24

1.1.6 ระบบสาธารณูปโภค

ระบบประปา

ระบบน้ำประปาของหมู่บ้าน ชาวบ้านเป็นผู้ทำขึ้นมาเองโดยมติการประชุมของชาวบ้าน ให้มีการสร้างน้ำประปาในหมู่บ้านและให้มีการเดินท่อตามจุดต่าง ๆ ของหมู่บ้าน โดยมีระยะทางการเดินท่อของหมู่บ้านยาวประมาณ 1,500 เมตร และมีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาดูแลในเรื่องค่าน้ำและค่าไฟ

เส้นทางคมนาคม

ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 23 (สายสีคิ้ว – ปักธงชัย – โชคชัย) เป็นถนนลาดยาง สภาพดีมาก เป็นถนน 2 เลนส์ (ถนนมิตรภาพ)

ถนน รพช. ที่ใช้เป็นทางคมนาคมติดต่อระหว่างหมู่บ้านตำบลสูงเนินกับอำเภอ/หมู่บ้านต่าง ๆ เป็นถนนลาดยาง ถนนลูกรัง

ถนนคอนกรีตเสริมเหล็กตามสายหมู่บ้าน จำนวน 3 สาย ระยะทาง 2,500 เมตร

ถนนลาดยาง จำนวน 1 สาย ระยะทาง 5,000 เมตร

1.1.7 ระบบสังคมวัฒนธรรม

ระบบเครือข่าย

สมาชิกในครอบครัวมีอาชีพที่สามารถเลี้ยงครอบครัวได้ ประกอบกับครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้า รักใคร่ปรองดองกันดี

ผู้นำและการเมืองการปกครอง

ผู้นำของประชาชนในหมู่บ้านแต่ก่อนจะเป็นผู้ใหญ่ณรงค์ ชุ่มสูงเนิน ซึ่งเป็นผู้นำของชุมชน ได้สร้างโรงเรียนอนุบาลขึ้นภายในชุมชน แต่ปัจจุบันผู้นำหมู่บ้านคือ ผู้ใหญ่คำพล พันคุณ เป็นผู้นำ มีบทบาทในการบริหารหมู่บ้านให้ดียิ่งขึ้น และหมู่บ้านขึ้นอยู่กับความดูแลของอำเภอและอบต.

1.1.8 เศรษฐกิจ

ประชากรส่วนใหญ่ ปัจจุบันมีอาชีพทำการเกษตร แต่ปัจจุบันมีจำนวนน้อยลง

เนื่องจาก มีชาวบ้านมาอาศัยอยู่ร่วมกันมากขึ้น จะทำให้เกิดอาชีพค้าขาย และรับจ้างบริษัท ประกอบกับ อาชีพรับราชการตามมา

1.1.9 ประเพณี

ประเพณีวันสงกรานต์ ประมาณวันที่ 13 – 15 เดือนเมษายน ของทุกปี มีการ
สรงน้ำพระ รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ

ประเพณีออกพรรษา ประมาณเดือนตุลาคมของทุกปี กิจกรรมมีการดักบาตร
เทโวธรรมเทศนา

ประเพณีลอยกระทง ประมาณเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน ของทุกปี

1.1.10 โรงเรียนและการศึกษา

จำนวนนักเรียนในระดับอนุบาลและประถมศึกษา แยกได้ดังนี้

ชั้นอนุบาล 1	จำนวนนักเรียน	24	คน
ชั้นอนุบาล 2	จำนวนนักเรียน	34	คน
ชั้น ป. 1	จำนวนนักเรียน	26	คน
ชั้น ป. 2	จำนวนนักเรียน	36	คน
ชั้น ป. 3	จำนวนนักเรียน	27	คน
ชั้น ป. 4	จำนวนนักเรียน	46	คน
ชั้น ป. 5	จำนวนนักเรียน	19	คน
ชั้น ป. 6	จำนวนนักเรียน	32	คน

1.1.11 สุขภาพอนามัย

ประชาชนในหมู่บ้านส่วนใหญ่จะมีสุขภาพอนามัยที่ดี ไม่ค่อยเจ็บป่วย และ

ส่วนมากจะมีบัตร 30 บาท รักษาทุกโรค ส่วนคนแก่ก็มีบัตรผู้สูงอายุเป็นบางราย และมีอีกมากที่ยังไม่ได้
สำหรับคนแก่ที่ไม่มีรายได้อีกก็มีจำนวนมาก ผู้ใหญ่บ้านเคยทำเรื่องเสนอเพื่อขอเงินรายเดือนให้กับคนแก่
ที่ไม่มีรายได้อีก และบัตรรักษาฟรี ก็ดำเนินการได้เพียงบางรายเท่านั้น ส่วนเด็กจะได้รับการฉีดวัคซีนเกือบ
ทุกบ้าน

2.ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 โดยภาพรวมมีดังนี้

2.1 ผลกระทบต่อหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

2.1.1.1 นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เป็นโครงการที่กระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ เพื่อให้เศรษฐกิจเกิดความเข้มแข็ง ดังนั้น การที่จะพัฒนาประเทศจะต้องเข้าถึงหมู่บ้านหรือชุมชน ที่ส่วนมากประชากรเหล่านี้จะมีความสามารถ แต่ไม่มีโอกาสแสดงออก เมื่อรัฐบาลเล็งเห็นถึงจุดนี้จึงเกิดโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติขึ้น และเมื่อเงินกองทุน 1 ล้านบาท ลงมาถึงทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ ซึ่งหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 ก็ได้รับการจัดสรรเงินกองทุนนี้ลงมา และประชาชนส่วนมาก ก็ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเงินกองทุนและกฎระเบียบของกองทุน แต่หลังจากมีการดำเนินการไปได้ระยะหนึ่ง ประชาชนในหมู่บ้านก็มีความเข้าใจมากขึ้น

2.1.1.2 เงิน 1 ล้านบาท เมื่อเงินกองทุนตกลงมาทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ หมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 ได้รับเงินโอนเข้าบัญชีหมู่บ้านเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2544 ทางคณะกรรมการได้ทำการปล่อยเงินกองทุนให้กับสมาชิกในหมู่บ้าน ได้กู้เงินไปตามนโยบายของรัฐบาล

2.1.1.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน ในหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 ตำบลสูงเนิน มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการ ได้มาจากการลงมติของสมาชิกกองทุน มีคณะกรรมการทั้งหมด 14 คน มีการจัดแบ่งหน้าที่การทำงาน เพื่อให้มีการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.1 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

เป็นการประเมินผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 ตำบลสูงเนิน อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

2.1.2.1 กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน เป็นผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านสระเพลง และสามารถชำระเงินคืนให้กับกองทุนได้และนำไปจัดทำตามโครงการที่ตนเองเสนอมาจริงแล้วจึงปล่อยเงินกู้ให้กับผู้กู้แต่ละรายผู้ที่ได้รับการอนุมัติเงินกู้ ก็จะนำเงินไปดำเนินการตามโครงการที่ตนเองเสนอเพื่อยกกระดับความเป็นอยู่ของครอบครัวให้ดีขึ้น ข้อเสีย คือ ถ้ามีการนัดประชุมหมู่บ้านเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุมัติเงินกู้ ชาวบ้านไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุม

2.1.2.2 กระบวนการทำบัญชีของกองทุน พบว่า การทำบัญชีรายรับ รายจ่าย ของกอง

ทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 ถือว่าอยู่ในขั้นดี เพราะเหรียญกของกองทุนหมู่บ้านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบบัญชีพอสมควร และสามารถที่จะแนะนำการทำบัญชีให้กับคณะกรรมการท่านอื่นเข้าใจได้

2.1.2.3 อื่น ๆ เกี่ยวกับกระบวนการของหน่วยระบบ A คือ พิจารณาการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 พบว่า ข้อบกพร่องของการอนุมัติเงินกู้ของหมู่บ้าน คือ คณะกรรมการจะไม่ให้ผู้กู้ที่มีความยากจนและสถานะทางการเงินที่ไม่ดีกู้ เพราะกลัวเงินสูญ ที่สำคัญก็ไม่มีสมาชิกคนไหนจะเซ็นค้ำประกันให้ ทำให้สมาชิกในหมู่บ้านได้รับเงินไม่ทั่วถึง ส่วนมากคณะกรรมการก็จะอนุมัติเงินกู้ให้กับเครือญาติของตนเองตามวงเงินกู้

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

2.1.3.1 ผลโดยตรง พบว่า ปัจจุบันหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 ตำบล สูงเนิน ได้ปล่อยเงินกู้มาเป็นระยะเวลา 2 เดือน คือ เดือนตุลาคมและเดือนพฤศจิกายนทางกองทุนได้ปล่อยเงินกู้ไปเป็นจำนวน 70 ราย แต่ในจำนวนผู้ขอกู้บางรายนั้น คณะกรรมการไม่ปล่อยให้กู้ตามจำนวนเดิมที่ผู้กู้ยื่นคำขอเข้ามา

2.1.3.2 ผลกระทบโดยตรง พบว่า

1. การที่คณะกรรมการปล่อยให้ผู้กู้ กู้ได้ไม่เต็มตามจำนวนที่ขอกู้ทำให้ผู้กู้เกิดความไม่พอใจ
2. ทำให้ผู้กู้ขยายกิจการหรือเป็นการทำให้กิจการของผู้กู้มีความเจริญยิ่งขึ้น
3. ทำให้สมาชิกในหมู่บ้านมีงานทำ และมีรายได้เพิ่มขึ้น

2.1.2.3 ผลกระทบโดยอ้อม พบว่า

1. กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็งมากขึ้น เพราะสมาชิกผู้กู้สามารถนำเงินไปลงทุนทำให้เกิดรายได้ และมีความสามารถที่จะนำเงินนั้นมาชำระคืนได้ ทำให้เงินสะสมในกองทุนไม่สูญเปล่า
2. ทำให้สมาชิกภายในหมู่บ้านได้รับทราบข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะคณะกรรมการได้เข้าใจในระบบการทำงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการว่าทำอย่างไรที่จะทำให้กองทุนมีความเจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้น
3. ทำให้หมู่บ้านมีการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนความรู้กับหมู่บ้านอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการทำธุรกิจใหม่ ๆ หรือหาการตลาดเพื่อขยายธุรกิจของตนเอง

4.ทำให้สมาชิกภายในหมู่บ้านเกิดความไม่พอใจคณะกรรมการ ที่สมาชิกขอู้
ได้รับเงินกู้ไม่เต็มตามจำนวน เพราะคิดว่าคณะกรรมการจะให้เงินกู้กับญาติของตนเต็มจำนวน

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

1.ประสิทธิภาพในการดำเนินงานกิจการของผู้กู้ในแต่ละรายนั้นส่วนมากจะนำเงิน
ที่กู้ได้ไปดำเนินการกิจการของตนเองที่ทำมาก่อนแล้ว คือ นำเงินไปลงทุนเพิ่มเติมทำให้กิจการขยายตัว ทำให้เกิดรายได้เพิ่มมากขึ้น ส่วนจุดด้อย คือ ผู้กู้ส่วนใหญ่ไม่ได้นำเงินไปทำกิจการตามที่ตนขอู้มา

2.อื่น ๆ ที่เกี่ยวกับบริบทของหน่วยระบบ B ส่วนมากสมาชิกในหมู่บ้านจะมี
ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการเกษตร รองลงมา คือ การค้าขาย ผู้ที่กู้ในอาชีพเหล่านี้จะนำเงินไป
ใช้ในการดำเนินการจริง 60% แต่มีบางส่วนที่นำเงินที่กู้มาไปใช้ชำระหนี้ในระบบประมาณ 40%
ของจำนวนผู้ที่ขอู้ เพราะอาชีพหลักของคนภายในหมู่บ้าน คือ ทำการเกษตร รับจ้าง และรายได้ของ
ผู้ที่ประกอบอาชีพการเกษตร รับจ้าง ก็จะอยู่ประมาณ 5,000 - 10,000 บาทต่อเดือน/ราย ซึ่งถือว่าเป็น
รายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1.จำนวนเงินกู้ที่ได้จากการกู้ยืมหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2

มีผู้ขอู้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ประมาณ 60% และผู้กู้บางส่วนไม่นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์
ประมาณ 40% ผู้ที่นำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ส่วนมากก็จะนำไปใช้ในการจัดหาวัตถุดิบหรืออุปกรณ์
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของตน ทำให้ธุรกิจของของตนเองดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมถึง
ยังสามารถจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นทำให้สมาชิกภายในชุมชนมีงานทำมีรายได้เพิ่มขึ้น

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

2.2.3.1 การทำกิจการอย่างถูกวิธีของผู้กู้แต่ละราย พบว่า จุดเด่นของการปล่อย

เงินกู้ในแต่ละรายนั้นก็คือผู้ที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่น ทำไร่อ้อย ทำไร่มันสำปะหลัง เลี้ยงวัว
งานด้านการบริการ ค้าขาย ที่นำเงินที่ขอู้ไปทำตามวัตถุประสงค์ที่ขอู้มาจริง ส่วนมากสมาชิกจะ
ประกอบอาชีพทางการเกษตรและการรับจ้าง จุดด้อย คือ สมาชิกผู้กู้ไม่สามารถทำบัญชีรายรับ ราย
จ่ายได้ เพราะมีความคิดว่าไม่มีความสำคัญ

2.2.3.2 อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการของหน่วยระบบ B มีหน่วยงานของ **รัฐ**ได้เข้ามาแนะนำวิธีการทำบัญชีให้แก่หมู่บ้านซึ่งจะมีตัวแทนจากคณะกรรมการเข้าร่วมอบรมคณะกรรมการจะนำความรู้ที่ได้รับมาสู่สมาชิกในหมู่บ้าน เมื่อมีการนัดประชุมสมาชิก สมาชิกไม่ค่อยให้ความสนใจร่วมมือ คือ ไม่ยอมมาประชุมจึงไม่เห็นความสำคัญของการทำบัญชี

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

2.2.4.1 ผลโดยตรง ผู้กู้สามารถดำเนินกิจการของตนเองได้มีการขยายตัวทำให้เกิดรายได้หมุนเวียนในครอบครัวและภายในชุมชน

2.2.4.2 ผลกระทบโดยตรง ผู้กู้ไม่ได้นำเงินไปดำเนินกิจการตามที่ได้เสนอขอกู้เป็นจำนวน 40 % ของจำนวนผู้กู้

2.2.4.3 ผลกระทบโดยอ้อม ผู้กู้มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้เพียงระยะเวลานึง สาเหตุมาจากเงินที่ขอกู้มีจำนวนเงินน้อยไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ คือ ผู้ที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร เลี้ยงสัตว์ต้องใช้ระยะเวลานานกว่าจะได้ผลผลิต

3. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

3.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ที่ 2

3.1.1 การเกิดกองทุนพบว่า

- มีกองทุนขึ้นมาใหม่จากกองทุน 1 ถ้านบาทสมทบกับกองทุน 1 กองทุน
- มีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน
- มีกองทุนหมู่บ้านสามารถพัฒนาอาชีพและรายได้
- มีการสร้างงานสร้างรายได้
- มีสมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือสมัครเป็นสมาชิก

3.1.2 ระบบบริหารกองทุน พบว่า

- มีคณะกรรมการบริหารกองทุนและคัดเลือกคณะกรรมการตามระเบียบ
- มีระเบียบการบริหารกองทุน ระเบียบการกู้ และการคิดดอกเบี้ย
- มีการรับเงินฝาก และระดมทุนเงินฝาก
- มีการนำดอกเบี้ยและผลกำไรมาจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน

3.1.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง พบว่า

- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการบริหารกองทุน

- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องการพึ่งพาตนเอง และนำมาใช้ในการบริหารกองทุน

การประกอบอาชีพ

- ได้รับความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและนำมาปฏิบัติในการบริหารกองทุน

3.1.4 การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า

- ความเข้าใจของสมาชิกกองทุนเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนว่าจะต้องรักษาเงินกองทุนด้วยตนเอง ถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนจะต้องจัดการกันเองให้ได้ มิใช่รอแต่ความช่วยเหลือจากทางรัฐบาล

- ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยที่ไม่ไปกู้เงินนอก ระบบที่มีอัตราดอกเบี้ยสูง

- ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพโดยใช้หลักในการพึ่งพาตนเอง

3.1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่า

- บ้านสระเพลง หมู่ที่ 2 มีอาชีพดั้งเดิม คือ ทำนา ทำสวน มีจำนวนครัวเรือน 267 หลังคาเรือน สภาพหมู่บ้านมีถนนคอนกรีตทั่วทั้งหมู่บ้านและมีสาธารณูปโภคครบทุกอย่าง คือ ประปาในหมู่บ้านมีน้ำ ไฟฟ้าใช้ทุกหลังคาเรือน และในปัจจุบันสมาชิกในหมู่บ้านจะประกอบอาชีพการเกษตร และรับจ้างเป็นส่วนใหญ่ ในด้านการศึกษา มีโรงเรียนประจำหมู่บ้าน สมาชิกในชุมชนส่วนมากจบการศึกษาระดับ ป.4 ในด้านการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านปัจจุบันนี้สภาพของกองทุนบ้านสระเพลง หมู่ที่ 2 มีการปล่อยกู้ 70 ราย เป็นเงิน 960,000 บาท โดยนำเงินมาดำเนินการประกอบอาชีพดังนี้

- ทำการเกษตร จำนวน 59 ราย
- ค้าขาย จำนวน 9 ราย
- การบริการ จำนวน 1 ราย
- กู้เงิน จำนวน 1 ราย

ในการปล่อยกู้ตั้งแต่เริ่มโครงการจนถึงปัจจุบันนี้ สมาชิกผู้กู้มีการส่งชำระคืนเป็นรายปี สมาชิกที่กู้ไปส่วนมากมีการนำเงินไปประกอบอาชีพตามคำขอกู้จริงประมาณ 60% ของจำนวนผู้กู้

3.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ พบว่า

3.2.1 ปัจจัยด้านบวก พบว่า ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านได้มีเจ้าหน้าที่ภาครัฐมาช่วยแนะนำในการจัดตั้งกองทุน และการจัดระเบียบของกองทุนให้แก่สมาชิกในกองทุนทราบและเข้าใจ

3.2.2 ปัจจัยด้านลบ พบว่า การส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยไม่ตรงตามกำหนดที่กองทุนระบุไว้

3.2.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้ พบว่า ได้มีพัฒนาการมาให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตในชุมชน ได้มีการจัดตั้งโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์และนำไปจำหน่ายร่วมกับตำบลอื่น ๆ ภายในจังหวัดนครราชสีมา

3.3 ความเข้มแข็งของชุมชน

3.3.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านสระเพลง กำหนด พบว่า

1. มีความสามัคคีปานกลาง จากการใช้แบบสอบถาม บร. 2 ร้อยละ 50 ของจำนวนครัวเรือน ชาวบ้านสระเพลงมีความสามัคคีกันปานกลาง ร้อยละ 30 ของจำนวนครัวเรือน
2. มีความซื่อสัตย์ปานกลาง ชาวบ้านสระเพลงมีความซื่อสัตย์กันปานกลาง ร้อยละ 30 ของจำนวนครัวเรือน ที่สุ่มใช้แบบสอบถาม
3. ยกย่องคนทำความดีมาก ชาวบ้านสระเพลงมีการยกย่องคนทำความดีกันมาก ร้อยละ 45 ของจำนวนครัวเรือนที่สุ่มใช้แบบสอบถาม
5. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันปานกลาง ชาวบ้านสระเพลงมีการช่วยเหลือกันปานกลาง ร้อยละ 30 ของจำนวนครัวเรือน ที่สุ่มใช้แบบสอบถาม
6. มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม ชาวบ้านสระเพลงมีการเปิดโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม ร้อยละ 20 ของจำนวนครัวเรือนที่สุ่มใช้แบบสอบถาม
7. มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ 267 ครอบครัว ชาวบ้านสระเพลงมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวตัวเองได้ ครบทุกหลังคาเรือน
8. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น 267 ครอบครัว ชาวบ้านสระเพลงมีครอบครัวที่อบอุ่นและอยู่กันพร้อมหน้ากันทุกครอบครัว
9. ในชุมชนมีการรวมตัวจัดตั้งกลุ่มองค์กรประชาชนเท่าเดิมจากปีที่แล้ว จากการสอบถาม ร้อยละ 15 ของจำนวนครัวเรือน
10. ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกเป็นประจำ โดยการประชุมหรือเสวนา จากการสอบถาม ร้อยละ 20 ของจำนวนครัวเรือน
11. มีการช่วยเหลือสตรี เด็ก และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส จากการสอบถามชาวบ้านสระเพลง ร้อยละ 20 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่สุ่มใช้แบบสอบถาม

12. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม คิดเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนครัวเรือนที่กลุ่มใช้แบบ

สอบถาม

13. ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิก

ในชุมชน

3.3.2 สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคีปานกลาง จากการสังเกตเวลาปฏิบัติงานบุญ หรือ งานศพ จะช่วยเหลือกันเฉพาะคนที่ว่างจริงๆ เท่านั้น ความซื่อสัตย์จะเห็นคนในหมู่บ้านมีความซื่อสัตย์ปานกลางจากการที่ยืมของกันไม่ค่อยจะเอามาส่งคืน ต้องให้เจ้าของทวงถามจึงจะได้คืน การยกย่องคนทำความดีจะมีมากพอสมควรเพราะชาวบ้านรู้ว่าใครดีจะเข้ามายินดีด้วยถึงบ้าน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีปานกลางจากการสังเกตในงานบุญต่างๆ หรือในงานศพ ถ้าไม่บอกก็ไม่มาร่วม มีการเปิดโอกาสเรียนเพิ่มเติมเป็นครั้งเท่านั้นที่ให้ความสนใจจริง สมาชิกภายในหมู่บ้านสามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้และมีความอบอุ่นภายในครอบครัวปานกลาง การตั้งกลุ่มต่างๆ ชาวบ้านจะร่วมมือกันดี การประชุมเสวนารับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี และมีผู้นำที่มีคุณธรรมและยุติธรรมและสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผนงานที่คิดจากสมาชิกในชุมชน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

เนื้อหาของบทที่ 5 เป็นสรุปอภิปรายผลและการนำเสนอข้อเสนอแนะด้านต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยค้นพบจากการติดตามและประมวลโครงการกองทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 ตำบลสูงเนิน อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ตั้งแต่เดือนธันวาคม - เดือนกันยายน 2545 รวมระยะเวลา 10 เดือน ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. สรุปผลการประเมิน
 - 1.1 วัตถุประสงค์ของการประเมิน
 - 1.2 วิธีดำเนินการ
 - 1.3 ผลการดำเนินการ

2. อภิปรายผล

3. ข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการประเมิน

1.1 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1.1.1 เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 ทางด้านเศรษฐกิจของหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 ทำให้มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ

72,000 บาทต่อปี อาชีพของชุมชนส่วนใหญ่คือ การรับจ้างทั่วไป

สังคมส่วนใหญ่ในหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 เหมือนหมู่บ้านทั่วไป คือ ปกครองในระบบประชาธิปไตย มีผู้ใหญ่บ้านเป็นประมุขของหมู่บ้านและมีหน่วยงาน อบต. เข้ามาช่วยเหลือและรับผิดชอบ มีหน่วยงานราชการเข้ามาดูแลในเรื่องของการพัฒนาอาชีพ คือ พัฒนาการประจำตำบล

1.1.2 ท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้มีความยั่งยืน โดยเงินกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาทยังคงอยู่ เมื่อเงิน 1 ล้านบาทเข้ามาในหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านก็มีการนัดประชุมลูกบ้านว่าเงิน 1 ล้านบาทได้เข้ามาในหมู่บ้าน ชาวบ้านบ้านสระเพลง หมู่ 2 ต้องมีการคัดเลือกคณะ

กรรมการเข้ามาบริหารจัดการกองทุนโดยการแบ่งหน้าที่ ตำแหน่ง ของแต่ละบุคคลว่าควรรับผิดชอบ ในหน้าที่

1.1.3 ในหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 มีความเข้มแข็ง สามัคคี มีการช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน ร่วมมือ ร่วมใจ ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างดีที่สุด ดังนี้

1.3.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 กำหนดพบว่า

1. มีความสามัคคีปานกลาง จากการใช้แบบสอบถาม บร.2 ร้อยละ 50 ของจำนวนครัวเรือน ชาวบ้านสระเพลงมีความสามัคคีกันปานกลาง ร้อยละ 30 ของจำนวนครัวเรือน
2. มีความซื่อสัตย์ปานกลาง ชาวบ้านสระเพลงมีความซื่อสัตย์กันปาน กลาง ร้อยละ 30 ของจำนวนครัวเรือน ที่สุ่มใช้แบบสอบถาม
3. ขกย่องคนทำความดีมาก ชาวบ้านสระเพลงมีการยกย่องคนทำความดี กันมาก ร้อยละ 45 ของจำนวนครัวเรือนที่สุ่มใช้แบบสอบถาม
4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันปานกลาง ชาวบ้านสระเพลงมีการช่วย เหลือกันปานกลาง ร้อยละ 30 ของจำนวนครัวเรือน ที่สุ่มใช้แบบสอบถาม
5. มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม ชาวบ้านสระเพลงมีการเปิดโอกาสหาความ รู้เพิ่มเติม ร้อยละ 20 ของจำนวนครัวเรือนที่สุ่มใช้แบบสอบถาม
6. มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ 267 ครอบครัว ชาวบ้านสระเพลง มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวตัวเองได้ ครบทุกหลังคาเรือน
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น 267 ครอบครัว ชาวบ้านสระเพลง มีครอบครัวที่อบอุ่นและอยู่กันพร้อมหน้ากันทุกครอบครัว
8. ในชุมชนมีการรวมตัวจัดตั้งกลุ่มองค์กรประชาชนเท่าเดิมจากปีที่แล้ว จากการสอบถาม ร้อยละ 15 ของจำนวนครัวเรือน
9. ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกเป็นประจำ โดยการ ประชุมหรือเสวนา จากการสอบถาม ร้อยละ 20 ของจำนวนครัวเรือนชาวบ้านสระเพลงจะมีการรับฟัง ความคิดเห็นของสมาชิกในหมู่บ้าน
10. มีการช่วยเหลือสตรี เด็ก และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส จากการสอบถาม ชาวบ้านสระเพลง ร้อยละ 20 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่สุ่มใช้แบบสอบถามชาวบ้านสระเพลงจะ เห็นมีองค์กรทางราชการเข้ามาช่วยสตรี เด็ก และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส
11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม คิดเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนครัวเรือน

ที่สุ่มใช้แบบสอบถามชาวบ้านสระเพลงว่าผู้นำมีความยุติธรรมดี

12. ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผนงานที่คิด

โดยสมาชิกในชุมชน

1.3.2 สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคีปานกลางจากการสังเกตเวลาที่ทีมงานบุญหรืองานศพจะช่วยเหลือกันเฉพาะคนที่ว่างจริง ๆ เท่านั้น ความซื่อสัตย์จะเห็นคนในหมู่บ้านมีความซื่อสัตย์ปานกลางจากการที่ยืมของกันไม่ค่อยจะเอามาส่งคืน การยกย่องคนทำความดีจะมีมาก มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติมเป็นครั้งคราวเท่านั้น สมาชิกภายในหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ จะมีความอบอุ่นภายในครอบครัวปานกลาง

1.3.2.1 ผู้นำที่มีศักยภาพในการบริหารงาน และมีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งส่งผลให้กองทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 เข้มแข็งไปด้วย และได้เรียนรู้การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่มเพิ่มการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้าน

1.3.2.2 เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบอาชีพของตนเองและสร้างรายได้ของชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป็นการพัฒนาอาชีพในท้องถิ่นสร้างรายได้ให้กับครอบครัวสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ และสามารถแบ่งเบาภาระดอกเบี้ยอันเกิดจากการกู้ยืมเงินของนายทุน

1.3.2.3 ประชาชนในหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 เมื่อกู้เงินกองทุนหมู่บ้านไปลงทุนประกอบอาชีพให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและครอบครัวคือ

บ้านสระเพลง หมู่ 2 มีอาชีพดั้งเดิมคือ ทำนา ทำสวน มีจำนวน 267 หลังคาเรือน ในด้านการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 ได้มีการปล่อยให้กู้ 70 ราย เป็นเงิน 960,000 บาท โดยการนำเอาเงินมาดำเนินกิจการประกอบอาชีพ ดังนี้

- ทำการเกษตร	จำนวน 59	ราย
- ค้าขาย	จำนวน 9	ราย
- การบริการ	จำนวน 1	ราย
- กู้เงิน	จำนวน 1	ราย

1.2 ผลการดำเนินงาน

ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวมของหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2

ผลกระทบต่อหน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ เป็นนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเป็นโครงการที่กระตุ้น

เศรษฐกิจฐานรากของประเทศ เมื่อรัฐบาลเร่งเห็นถึงจุดนี้จึงมีโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ และเมื่อเงิน 1 ล้านบาทตกลงมาทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ หมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 ได้รับเงิน โอนเข้าบัญชีหมู่บ้านเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2544 คณะกรรมการในหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 ดำบลสูง เน้นมีการจัดตั้งคณะกรรมการซึ่งคณะกรรมการได้มาจากการลงมติของสมาชิกกองทุน มีคณะกรรมการ ทั้งหมด 14 คน มีการจัดแบ่งหน้าที่การทำงานเพื่อให้มีการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 อย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุนในการปล่อยเงินกู้ให้กับผู้กู้แต่ละราย ผู้ที่ได้รับการอนุมัติ เงินกู้ก็จะนำเงินไปดำเนินการตามโครงการที่ตนเองเสนอเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของครอบครัวให้ดีขึ้น

กระบวนการทำบัญชีของกองทุน พบว่า การทำบัญชีรายรับ รายจ่าย ของกองทุนหมู่บ้านสระ เพลง หมู่ 2 อยู่ในขั้นดี

ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A ดังนี้

ผลกระทบทางตรงพบว่า

1. การที่คณะกรรมการปล่อยให้ผู้กู้ได้ไม่เต็มจำนวนที่ขอกู้ทำให้ผู้กู้เกิดความไม่พอใจ
2. ทำให้ผู้กู้ขยายกิจการหรือเป็นการทำให้กิจการของผู้กู้มีความเจริญยิ่งขึ้น
3. ทำให้สมาชิกในหมู่บ้านมีงานทำ และมีรายได้เพิ่มเติม

ผลกระทบทางอ้อมพบว่า

1. กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็งมากขึ้นเพราะสมาชิกผู้กู้สามารถนำเงิน ไปลงทุนทำให้เกิดรายได้และมีความสามารถที่จะนำเงินนั้นมาชำระคืนได้ ทำให้เงินสะสมในกองทุน หมู่บ้านไม่สูญเปล่า
2. ทำให้สมาชิกภายในหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มเติม
3. ทำให้หมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 มีการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนความรู้กับหมู่บ้านอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการทำธุรกิจใหม่ ๆ หรือการหาตลาดเพื่อขยายธุรกิจของตนเอง
4. ทำให้สมาชิกภายในหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 เกิดความไม่พอใจคณะกรรมการ เพราะคิดว่าคณะกรรมการแบ่งพรรคแบ่งพวก

ผลการประเมินหน่วยระบบ B คือ การแนะนำส่งเสริมผู้กู้

1. ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการของผู้กู้ในแต่ละรายนั้นส่วนมากจะนำเงินที่กู้ได้ไปดำเนินกิจการของคนที่ทำมาก่อนแล้วคือ นำเงินไปลงทุนเพิ่มเติมทำให้กิจการขยายตัว ทำให้เกิดรายได้เพิ่มมากขึ้น

2. บริบทของหมู่บ้านส่วนใหญ่ ในหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 ประกอบอาชีพหลักคือ รับราชการ รองลงมาคือรับจ้าง ผู้กู้ในอาชีพเหล่านี้จะนำเงินไปใช้ในการดำเนินกิจการจริง 60% แต่มีบางส่วนที่นำเงินกู้ไปใช้ชำระหนี้ในระบบและใช้จ่ายภายในครอบครัวประมาณ 40% ของจำนวนผู้กู้

2. อภิปรายผล

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 บรรลุทั้ง 5 ข้อ ได้แก่

1.1 การเกิดกองทุน

กองทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 เกิดจากความร่วมมือของคนในหมู่บ้าน ที่ร่วมแรงร่วมใจกัน ทำให้เกิดศักยภาพในการบริหารจัดการกองทุน

1.2 การมีระบบบริหารกองทุน

กองทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 มีการจัดทำโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุน มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน

1.3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง

กองทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 มีการเรียนรู้จากประสบการณ์ของตน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน หาเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาการประกอบอาชีพให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม

ชุมชนบ้านสระเพลง หมู่ 2 มีการดำเนินการประกอบอาชีพ อย่างเป็นระบบ มีการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนให้มีความเข้มแข็ง เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นจะได้แก้ไขปัญหาคได้ มีการจัดการตนเองโดยยึดหลักการพึ่งพาตนเอง

1.5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

ชาวบ้านในชุมชนกองทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 มีความซื่อสัตย์ ร่วมมือร่วมใจ มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีผู้นำที่มีคุณธรรม

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

2.1 ปัจจัยด้านบวก

1. ทำให้ชาวบ้านในชุมชนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 มีการพัฒนาอาชีพเพิ่มมากขึ้น เพราะมีกองทุนเงิน 1 ล้าน เข้ามาช่วยเหลือ ให้โอกาสกับผู้ด้อยโอกาส เสริมสร้างรายได้ให้กับครอบครัว

2. ทำให้ชาวบ้านในชุมชนบ้านสระเพลง หมู่ 2 มีรายได้เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากนำเงินกู้ที่ได้จากกองทุนไปลงทุนประกอบอาชีพ หรือทำอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว

3. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ

4. หมู่บ้านมีการพัฒนามากขึ้น เพราะชาวบ้านมีอาชีพทำกิน มีรายได้ ทำให้หมู่บ้านมีความเข้มแข็ง มีศักยภาพเพิ่มขึ้น

2.2 ปัจจัยด้านลบ

1. ชาวบ้านในชุมชนบ้านสระเพลง หมู่ 2 เป็นลูกหนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและเงินทุนนอกระบบ ทำให้เงินส่วนหนึ่งที่ได้มาต้องนำไปชำระหนี้ ทำให้ไม่มีทุนในการประกอบอาชีพต่อไป

2. การนำเงินกู้ไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่แจ้งไว้ในสัญญา ส่วนใหญ่จะนำไปใช้หนี้

3. ชาวบ้านไม่มีการจัดทำบัญชีค่าใช้จ่าย เนื่องจาก เงินที่นำมาลงทุนนำมาจากหลายด้าน ทั้งเงินกู้กองทุน เงินทุนเดิม เงินกู้ยืมนอกระบบ และการซื้อวัตถุดิบต่าง ๆ จะคิดรวมกันทั้งหมด จะไม่แยกว่านำเงินทุนมาจากไหน ใช้จ่ายอะไรไปบ้าง แล้วนำมาหักลบกับรายได้จากการขายผลผลิต ว่ามีกำไรหรือขาดทุนเท่าใดในปีนั้น ทำให้ไม่มีระบบในการจัดทำบัญชี

3. การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

จากการปฏิบัติงานในชุมชนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 พบว่า ชาวบ้านมีความพยายามที่จะก่อให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ขึ้นภายในหมู่บ้าน เช่น การอบรมการฝึกอาชีพเสริม การทำกรอบรูป วิทยาศาสตร์เป็นต้น

4. ตัวชี้วัดความเข้มแข็ง

ในระยะเวลา 10 เดือน ที่ผ่านมา เงินทุน 1 ล้านบาท และการบริหารจัดการกองทุน มีส่วนช่วยสร้างความเข้มแข็งของชุมชนทางด้านเศรษฐกิจในระดับหนึ่ง กล่าวคือ สมาชิกผู้กู้จำนวน 70 คน จากสมาชิก 150 คน มีเงินทุนในการประกอบอาชีพของตนเองโดยไม่ต้องไปพึ่งเงินกู้นอกระบบ

5. ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ

1. ผลโดยตรง

เมื่อการดำเนินงานกองทุนผ่านไประยะเวลาหนึ่ง เมื่อครบกำหนดส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย จากเงินกู้ที่สมาชิกผู้กู้ไปประกอบอาชีพ ทำให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น สามารถนำส่งคืนเงินต้นได้ตามกำหนด ทำให้กองทุนมีผลประโยชน์ตอบแทนกลับมาเพื่อนำไปพัฒนากองทุนให้ดีขึ้น

2. ผลกระทบโดยตรง

สมาชิกผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 ได้นำเงินไปลงทุนดำเนินการ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถนำไปชำระหนี้เงินกู้ได้เป็นการสร้างศักยภาพในการประกอบอาชีพ และสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งมากขึ้นกว่าเดิม

3. ผลกระทบโดยอ้อม

การดำเนินชีวิตของชาวบ้านในชุมชนบ้านสระเพลง หมู่ 2 มีการเปลี่ยนแปลง มีการประกอบอาชีพเพิ่มมากขึ้น ทำให้ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี มีการพัฒนาตามไปด้วย

3. ข้อเสนอแนะ

จากการประเมินโครงการครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านสระเพลง

หมู่ 2 ควรมีระเบียบในการติดตามการนำเงินไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ ควรลดคุณสมบัติผู้กู้ เพื่อเงินกู้จะได้กระจายไปสู่คนที่มีคุณสมบัติไม่ครบตามที่ระเบียบกำหนดได้มีสิทธิกู้เงินกองทุน

2. ข้อเสนอแนะการจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 คณะกรรมการ

กองทุนส่วนใหญ่ยังมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับทางด้านบัญชี ซึ่งยังมีความเข้าใจไม่เด่นชัดในเรื่องของการจัด

ทำบัญชี ควรมีการอบรมวิธีการจัดทำบัญชี มีการประชุมปรึกษาหารือกัน การปฏิบัติงานภายในกองทุน ควรมีการกระจายการทำงาน มีการจัดเก็บเอกสารที่เป็นระบบเก็บให้เป็นที่เป็นที่ เพื่อที่การบริหารจัดการ กองทุนจะได้เป็นไปอย่างเป็นระบบ

3. ข้อเสนอแนะนำเงินไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 เนื่องจากสภาพความเป็นจริงด้านการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2 มีระยะเวลา การคืนเงินกู้เหมาะสมกับการประกอบอาชีพประเภทค้าขายและการเกษตร เนื่องจากอาชีพประเภทใช้ ระยะเวลาในการคืนเงินต้นในการคืนทุน

4. ข้อเสนอแนะสำหรับการคืนคว่ำวิจัยต่อไปหลังจากสิ้นสุดโครงการของบัณฑิตกอง ทุนหมู่บ้านตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านแล้ว ควรมีการประเมินผลเป็น ระยะต่อไปโดยทำการประเมินโดยชาวบ้าน ช่างราชการ หรือนักวิจัยจากภายนอกชุมชน

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี ถ้าอยากได้ภาพที่กว้างกว่านี้ควรจะมีการ ศึกษาในระดับเชิงเปรียบเทียบ ควรมีการวิจัยที่ไม่ใช่กรอบแนวคิดของ “ซีพีพีโมเดล” (CIPP Model) น่าจะลองใช้แนวคิดอื่นบ้าง และควรจัดการประชุมเชิงสัมมนา เพื่อให้ผู้วิจัยกลับไปประเมินในชุมชน เพื่อรับฟังความคิดเห็นและนำเสนอว่าสามารถนำไปใช้อะไรได้บ้าง

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงานสำหรับ
คณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอเพื่อ
เตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุน หมู่บ้าน.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อ
เตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
มนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการ
จัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : สหพัฒนการพิมพ์.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสระเพลง หมู่ 2. 2544. ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
สระเพลง หมู่ 6. นครราชสีมา.
- สถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. 2544. คู่มือนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและ
การประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ.
- สถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. 2544. ชุมชนวิชาการประเมินเพื่อการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ทัศนทอง
การพิมพ์
- ยุทธรงค์. 2545. บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านก้าวอย่างที่ต้องฟันฝ่า. มติชน. 31 มกราคม 2545. หน้า 12.
- ศูนย์ประชาสัมพันธ์กระทรวงศึกษาธิการ. 2545. กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกับโครงการเพิ่ม
ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ. มติชน. 4 มกราคม 2545.